



Petri Cvnæi de Repvblica Hebræorum Libri III

Cunaeus, Petrus

Lvgd. Batavor., 1632

Cap. XVII. De Hæresibus sectisque Iudæoru[m]. Quando eæ ortæ sint; & vera causa earum. Cur ante exilium Babylonense in idololatriam, post illud exilium vero in hæreses inciderint Iudæi. Quare ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65527](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65527)

cavere, secutique eas religiones sunt, quas divinus Moses præscripserat. Hic vero notanda insignis eorum hæresis est. Etenim, cum Iudæi tria volumina sacri codicis susceperint, Pentateuchum, Hagiographa, & vatum effata, in quibus singulis divinitatem spirare, atque inesse quiddam sacrosanctum credunt, ipsis visum est solum Pentateuchum retinere; cætera, tanquam leviora, atque ab hominum ingeniis profecta, aspernari.

CAPVT XVII.

De Hæresibus sectisque Iudeorum. Quando ea orta sint; & vera causa earum. Cur ante exilium Babylonense in idololatriam, post illud exilium vero in hæreses inciderint Iudæi. Quare difficile sit ab idololatria ad hæresin desciscere. De Bano, deque Gaulonitis, & Zelotis, item de impostoribus quibusdam, qui in Iudæa religionum prætextu grassati ad res novas sunt.

SAmaritanorum prava de Hagiographis opinatio, quam percrebuisse diximus, tunc orta demum est, cum à paganorum superstitione recesserant: ut non ante facti hæretici sint, quam esse idololatræ desissent. Sane etiam
Iudæis

Iudæis plane in eum modum res processit. de quorum sectis ut deinceps aliquid dicamus, nunc bona occasio est. Illud hercle constat, non semel Iudæos à recto numinis cultu ad sacra peregrina, atque ad falsos deos sese convertisse. unde tot vatum acerbæ conciones in eam gentem fuere, quas etiam nunc hodie amplissimis literarum monumentis consecratis viritum terit publicus usus. Sed rursus illud observavimus, sub posteriore templo Iudæos, cum ab omni idololatria alienissimi erant, diverso genere vitiosos fuisse. Etenim ex illo tempore variis interpretationibus sacri codicis, diffusionibusque de religione, deque rebus divinis inter se pugnaverunt. Quare aliud malum, non leve profecto, ortum tunc est, sectæ hæresesque. In partes enim se divisere varias homines male curiosi: atque uno ex errore infiniti, diversi omnes, & contrarii nati sunt. Iam primum Saducæorum vestana opinio permultos tenuit, esse animas, ut corpora, mortales, neque post vitam præmia aut pœnas bonos malosve sequi. Et rursus Pharisei, homines supra modum factiosi, commentis suis legem divinam multo latius, quam summus Moses voluit, extenderunt.

Ex

Et
or
ne
xia
ru
ru
su
ri
ne
cu
su
la
se
de
C
po
ve
ali
pu
nu
or
leg
ter
di
ne
ca
hu
ru
pr
fo
in

Ex quibus dehinc Essæi tertium genus
 orti, religionum sanctimoniam om-
 nem paulo magis scrupulatim ad an-
 xias quasdam superstitiones exege-
 runt. Hæc dissensionum atque secta-
 rum nomina tunc reperta demum
 sunt, cum vates sacri sub templo poste-
 riore nulli essent, & idolorum cultum
 nesciret amplius Iudæa natio. At ante,
 cum prophetarum vox Palæstinam
 sub priore templo personaret, idolo-
 latriam quidem secula viderunt, hære-
 ses autem, perversæque & pugnantes
 de religione sententiæ nusquam erant.
 Cujus rei ratio perquam probabilis edi
 potest. Enimvero qua tempestate vates
 verba cum numine commutabant, aut
 alio pacto cœlitus ea accipiebant quæ
 publicanda mortalium generi erant,
 nullæ disceptationes controversiæque
 oriri de sacrorum curatione, deque
 legibus & præceptionibus divinis po-
 terant, propterea quod erant in me-
 dio, qui mortalium ineptas hæsitatio-
 nes, & disputandi intemperiem rese-
 carent. Autoritate enim plus quam
 humana armati vates, legum sacra-
 rum atque ipsius numinis voluntatem
 proloquebantur. Quare, qui illis au-
 scultare recusabant, profecto quoniam
 infirmitate iudicii, aut errore vel ig-
 noran-

noran-

norantia labi in pravos sensus nequibant, necesse fuit, ut refractarii contumacesque fierent, & excussa pietate ad idolorum cultum desciscerent. Nihil medium erat. Capessunda vatum imperia erant, aut ponenda numinis reverentia fuit. At sub templo posteriore, cum prophetas major vis, afflatusque divinus non ageret, omnia hæc secus fuere. Quoniam enim jam nusquam erant sacrarum legum, cœlestiumque arcanorum consulti, in quorum verbis inesset plena fides, continuo dehinc mortales, non contenti scire, quæ ab illis acceperant, ardorem mentium ultra ad rimandum omnia tulere, & suis se tenebris involvit humana imbecillitas. Quare controversias & quæstiones ex sacris literis erueri, morbus esse cœpit deterioris avi. Talmudicorum illud est, octodecim res esse, de quibus contentio fuit inter familiam Hillelis & Sammæi, quas nec Elias quidem expedire possit. Profecto hoc est ad desperationem desipere. Adeo enim nodosa atque intricata commenti sunt duo illi dissidentium sectarum duces, ut nec vatem quidem, aut cœleste oraculum ferre opem potuisse autumet. Accedit quod sub prior templo lex recitata duntaxat à Levitis

vitis populo est, aut etiam domi à singulis legebatur. interpretatio magistrorum, commentatioque nulla erat. At sub posteriore oraculis cessantibus, receptum paulatim more publico est, ut verba Biblici contextus, sensaque explicarentur. Ad quam rem eruditi ingenium suum advocavere. Ex quo natae disputationes, sententiæque contrariæ sunt. & cum pertinax studium, pravaque ambitio accederet, sectæ atque hæreses extiterunt. Scio equidem, ante Babylonienſe exilium fuisse quosdam, qui Naziræi, Kenæique, & Rechabitæ dicerentur: sed ii certa quadam vitæ disciplina, non opinionibus sententiisque, diversi à reliquo populo erant. Quare id profecto ad rem, de qua nunc agimus, nequaquam pertinet. Porro jam promptum est divinare, cur sub posteriore æde, cum ortæ hæreses sunt, idololatria locum apud Iudæos non habuerit. Ita enim comparatum natura est. Constantissime motales eas ceremonias religionesque tenent, quas commentis suis atque fictionibus adornant interpolantque. Amat enim quisque hoc, quod repertum à se est, & ingenio suo applaudit. Nulla mater filiolum suum æque exosculatur, ut isti sectarum patres in-

N

venta

venta sua. Quare Iudæi profectò hac mercede postremis temporibus Moisaicam religionem coluerunt, dum de suo adderent quippiam. Quod quia per vates non licuit antea, sæpe desertores facti sunt, & ad idola sese converterunt. Diximus principes sectas tres fuisse, Pharisaorum, Saducæorum, Essæorumque. Eas Flavius Iosephus se perambulasse, tentasseque singulas ait, uti quid in quaque probandum maxime esset, exquireret. Mox, eum studio sapientiæ flagrantem animum coërcere nondum posset, per totos tres annos apud Banum quendam se fuisse scribit, qui in deserto corticibus arborum vestitus, cibos duntaxat sponte natos sumebat, corpusque nocte & die frigidis undis mergebat, quo vitam castius ageret. Sunt apud eundem Flavium plures aliæ sectæ, de quibus differere longa mora esset. Ex his quædam, quia religionis obtentu & honestis vocabulis summa reipublicæ, atque ea, quæ imperiierant, tentabant, factiones potius, conjurationesque, quàm sectæ fuere. Vrique Gaulonitæ, pervicacissimæ pietatis homines, ut Cæsarem de cervicibus suis depellerent, solum Deum tenere terrarum regna jactabant. Et in Zelotarum

rum

rum motibus, qui omnem pene Iudæam turbaverunt, nihil perinde obfuit, atque mos jam exortus, ut speciosa præscriptione homines quidam turbulenti spei suæ, cupiditatisque velificarentur. Iam illa quoque non instinctu divino, sed dominationis libidine evenerunt. Theudas impostor quidam sub Cuspio Fado, ingenti Iudæorum multitudini persuaserat, uti bona convasarent, seque ad Iordanem sequerentur. Vatem enim esse se professus est, promisitque se flumen istud ficcis pedibus transiturum. Nec minore vesania Ægyptius quispiam populum ad Olivarum montem, quasi numinis imperio, vocabat, iturus hinc Ierosolymam, atque una voce muros urbis subversurus, ut per ruinas apertum iter tutumque omnibus foret. In universum vero Flavius, cum Iudææ statum publicum, qui sub Felice erat, exsequitur, pene indignabundus illud in hunc modum ait ¹, ληστειών η χωρά ανεπλήρη, η γη των ανθρώπων, οί τ' όχλον ηπάτων. Latronibus tota regio & quibusdam magis atque fascinatoribus repleta est, qui multitudinem seduxere. Et mox de iisdem ita subjicit,

N 2

δει-

¹ In lib. 20. Antiq. cap. 6.

δείξιν ἔφασαν ἐναργῆ τέρατα καὶ ση-
μεῖα καὶ πλὴν τῶν θεῶν ἀνομιαν ἠνό-
μησα. Ἐ πολλοὶ πειθέντες, τὸ ἀφρο-
σύνης πτωχείας ὑπέχον. Agebant
manifesta prodigia atque portenta se edi-
turos, quæ Dei cura providentiaque eve-
nirent. Et plurimi, cum fidem illis habe-
rent, dementia suæ stoliditatisque pœnas per-
tulerunt. Usque adeo nihil in speciem
fallacius est, quam fanaticorum quo-
rundam insidiosa huiusmodi religio,
pietasque. Statim enim plebs, ubi Dei
numen magnis ausubus prætenditur,
facilem se ad omnia præbet, & melius
vatibus suis, quam ducibus regibus-
que paret.

CAPUT XVIII.

*Virtus bellica Iudæorum. Quanti ea futu-
rit apud externos reges. Verba Chærii à
Flavio Iosepho male accepta. Qui sint
Solymorum montium habitatores in
Chærii carmine. Tonsura modus Iu-
dæis vetitus. Quid hoc sit, quod de
Phœnicum sermone Chærilus ait.*

DE rebus Iudæorum dicenti, pertra-
ctanda quoque ea sunt, quæ ad mi-
litiam eorum spectant. quippe omni-
no posita omnia sunt latentque in tu-
tela atque in præsidio bellicæ virtutis.
Sed